

Giới luật - một bầu trời lấp lánh những vì sao trí tuệ

Tôn giả Ưu Ba Ly quỳ lên chấp tay bạch Thế Tôn: Bạch Thế Tôn, từ lúc Thế Tôn thành chánh giác tới nay, Thế Tôn đem chánh pháp giảng dạy khiến cho vô số chúng sinh cõi trời cõi người đều được an lạc, lợi ích.

Đã quy y Tam Bảo, thọ và hứa giữ gìn Ngũ giới.

Chúng con chỉ nghe giáo pháp, hiểu giáo pháp và tự biết điều gì nên làm, điều gì không nên làm. Chỉ bằng giáo pháp, chúng con có trí tuệ tạo ra được các quy tắc hành động của mình, chúng con biết nên nói điều gì, nên đi theo lối nào, nên im lặng lúc nào, nên bước đi lúc nào,...

Các quy tắc chuẩn mực đó tự hình thành trong tâm hồn của chúng con không cần Thế Tôn phải nhắc nhở. Các quy tắc chuẩn mực đó cũng tự nhiên giống nhau nơi tất cả huynh đệ chúng con. Điều gì con nghĩ là nên làm hay không nên làm thì các sư huynh, sư đệ của con cũng nghĩ là nên làm hoặc không nên làm.

Các quy tắc chuẩn mực đó như là một lẽ phải chung đồng chứ không phải do ý kiến cá nhân của chúng con tự đặt ra. Chúng con âm thầm mặc nhiên sống an vui, hòa hợp với nhau theo các quy tắc chuẩn mực vô hình đó.

Nhưng bạch Thế Tôn, càng về sau này có những Tỳ kheo không đạt được trí tuệ đó. Không biết việc nào nên làm, việc nào không nên làm khiến cho dân chúng nhìn vào ngôn hạnh kém cõi của các Tỳ kheo đó mà bất bình chỉ trích lây cả Tăng đoàn vừa làm mất uy tín Tăng đoàn, vừa khiến cho các cư sĩ tại gia tạo thành khẩu nghiệp nguy hiểm.

Như trường hợp chư Tăng xứ Kosambi, một số vị hiểu giáo pháp thì không đủ sức hiểu quy tắc, một số vị ưa thích quy tắc thì không hiểu giáo pháp. Cả hai tạo nên sự chia rẽ trầm trọng mà sự chia rẽ Tăng đoàn mới chính là sự tan vỡ của cả giáo pháp lẫn quy tắc luật nghi.

Bạch Thế Tôn, hôm nay huynh đệ chúng con kính thỉnh Thế Tôn tuyên bố thành lập hệ thống giới luật chính thức cho Tăng đoàn. Các quy tắc chuẩn mực sẽ không còn là vô hình, mặc nhiên nữa mà sẽ là một giỏ xách chính đi kèm bên cạnh giỏ xách của giáo pháp. Bên này là giỏ giáo pháp, bên này là giỏ giới luật. Hai giỏ xách này đồng hành tạo nên sức mạnh của Tăng đoàn muôn đời về sau.

Là người Phật tử rồi, ta nên tỉnh giác và dùng tâm từ của mình để nghiêm túc xem xét về vấn đề giới luật.

Bạch Thế Tôn, một Tỳ kheo còn non trẻ chưa hiểu việc gì nên làm, việc gì không nên làm thì hệ thống giới luật sẽ xác định rõ ngay từ đầu là việc gì nên làm, việc gì không nên làm. Nhờ thế các Tỳ kheo trẻ sẽ an tâm sống trong Tăng đoàn, an tâm đi khất thực, an tâm tiếp xúc với cư sĩ vì biết rõ chuẩn mực rồi, không được phép làm sai quấy.

Bạch Thế Tôn, giáo pháp là sự khai mở, sự gợi ý và tùy theo năng lực trí tuệ riêng của mỗi người mà hiểu sâu cạn khác nhau. Tu càng lâu thì càng hiểu giáo pháp sâu xa dần. Không ai trách mắng một Tỳ kheo vì chưa đủ sức hiểu hết giáo pháp nhưng giới luật thì ngược lại. Giới luật là quy tắc sống, rõ ràng như hai với hai là bốn không được phép không hiểu và cũng không được phép làm khác đi. Giới luật có tính cưỡng bách, bắt buộc. Giáo pháp là sự tự giác, là sự dẫn dắt từ bi nhưng giới luật là khôn phép cứng rắn, lạnh lùng. Các Tỳ kheo phải vừa học đạo lý từ bi nhưng cũng phải chấp nhận khuôn phép của Tăng đoàn để không được phép sống càn làm bậy.

Bạch Thế Tôn, huynh đệ chúng con kính thỉnh Thế Tôn mở bày giỏ giới luật cho muôn đời sau...

Trích tập 31 “Giới luật”, truyện tranh Đỉnh núi tuyết